

Облаци судбоносних догађаја

Цетиње, 12. јануара

На политичком обзорју опет су се почели помањати црни облаци крупних свјетских догађаја.

Са разних страна свијета стижу вијести, које наговјештавају долазак буре.

Сви народи, све државе на земљином шару грозничаво се оружају и спремају, да топовима и „дреднотима“ бране — свјетски мир.

Енглеска се ужурбала, Француска је нервозна, Русија хитно преуређује војску, Аустрија тражи од свога парламента велике војне кредите, Немачка пружа прсте преко багдадске жељезнице у богату земљу Харуна ал Рашида, Италија гради нове велике ратне бродове, Турска сазива резерву, Кина поручује Крупове топове, Сједињене Америчке Државе пријете — у опште сав се свијет костријеша, спрема, наређује, да улети у борбу и заплива у крв човјечанства, која ће измјенити данашње географске карте.

Одасвуда лете мирољубиве изјаве са говорничких трибина из свију парламената из уста свију министара великих држава, али нико не вјерује у одржање свјетскога мира. Сви јавно признају потребу чувања мира, сви моћни и силни шетају по пазару свјетске политике са границом анђела мира, док се међутим у потаји сви оружају до зуба, да би могли спремни дочекати тренутак, кад ће пушкама и тоновима бранити свјетски мир.

И може ли се свјетски мир дуго одржати нетакнут под таквијем условима.

Шта значи у опште та досадна и лицемјерна фраза о чувању мира у свијету? Не крије ли се можда под њом нешто супротно? Није ли то подесан изговор за велике и моћне, да би се неузнемиривани лакше могли спремити за рат? Не даје ли се малима и слабима тијем на знање: мира ће у свијету бити дотле, док је великима и силнима рачун да га буде?

Молтке је казао, да је опасно и штетно један народ успављавати причама о миру и љубави у човјечанству. Ко тако чини — вели он — тај наводи свој народ на самоубиство, уништавајући у њем енергију за борбу, јачање и одржање живота.

Ми мали и немоћни нећемо да идемо за лажним анђелима мира — јер је историја свијета показала, да је сваки народ, свака држава могла само у онолико бити вјерна миру, у колико су јој права на живот била обезбјеђена, и у колико су и остали искрено били прожети жељама да мир чувају. Мира у свијету не може бити, нити је разлог да га буде, док год у њем буде

потштених, док год буде робова, жељних своје државне и националне слободе. Још мање ће га моћи бити, док под маском културе и човјечности велики и моћни буду отимали права слабих и газили мале народе. Зар савјети малима, који немају ни свију услова за пристојан живот и опстанак, да у интересу некаквога човјекољубља буду мирни, не би били исто, што и наредба, да изврше над собом самоубиство? Не, живот и опстанак траже борбу. Ко жели да буде мртав, нека мирује. „Само онолико добићете права на живот и опстанак, колико га сваки дан будете извојевали“ — вели Гете кроз уста свога Фауста. Јако се вара сваки, који мисли, да ће право на живљење добити без борбе. А ко хоће да из борбе изађе без огреботина на лицу, нека не улази у исту, јер људи неће да прихвате ни једну истину, која претходно не прође кроз муке Голготе.

Велики европски листови пуни су овијех дана узбуњених вијести о помолу крупних догађаја.

У Турској се спрема војна диктатура.

Революционарне младотурски покрет са причама о братству, једнакости и слободи — са причама, које су могле изазвати сузу радоснице само у очима теразиских уличних политичара, изврнуо се у насиље, и епизод налази у војној диктатури и вјешалима. Тако обично и раде такви револуционари и слободњаци: из преврата у реакцију и диктатуру! Вјешала, која се у маси спремају за нашу браћу и све остале у Турској, које младотурски режим гони, биће жалосна иронија на увјеравања о слободи и на способност представника новог покрета у Отоманској Империји, које је свијет био поздравно са надама у успјех.

Из Арабије стижу веома неповољни гласови, који наговјештавају да је устанак Арапа у тамошњим крајевима у основи поткопао турску владавину. И Арапи теже за слободом и хоће сами собом да управљају. То им се право не смије одрећи управо на основу оних истих начела, са којима је младотурска владавина апеловала на симпатије свијета.

Багдадска жељезница по жељи оружаних проповједника свјетскога мира требала би да буде јабука раздора међу тројним савезом и тројним споразумом с једне, и међу Енглеском и Русијом с друге стране. Немачка се штампа упиње да багдадском жељезницом распростира стару суревњивост између Лондона и Петрограда. У Петрограду се љу-

те, у Лондону такође, у Паризу замјерају, да се таквим интригама штети свјетски мир, али они, који муте, одговарају, да је томе једина сврха — чување мира у свијету! Паклена ли је та логика, која тврди, да стварање заваде међу моћнима иде у прилог одржања мира!

И док тако једни противу других интригирају у потаји, дотле се јавно пренемажу и цијеливају у образе све у славу свјетскога мира, којем на жртву приносе сваке године нове милијоне за ратне сврхе.

А шта ли се оно у Португалу сумњиво кува!

Официри и војници бијаху ту скоро срушили монархију и принудили Краља, да напусти своју земљу. Прокламовали су републику уз таламбасе обећања, да ће земљом Португалом, коју је монархија упропастила, под републиканском владом одмах потећи мед и млијеко. Али ријечи се не претворише у дјела, обећања се не остварише, и народ се ужасно превари и окрете леђа „слободњацима“, који су отјерали краља, да би они лакше могли уживати плодове власти. Они исти официри и војници, који су срушили монархију, хоће сада да претуре и републику. Ко се војском служи за измјену разних система владавине, тај ће од ње бити збачен са власти. Ресторација монархије у Португалу изазваће нове заплете на тој страни свијета — разумије се, опет под маском слободе и чувања мира.

Цетиње, 12. јануара

Хрватски сабор састао се 10. ок. м., али се држи да неће моћи да ради, пошто српско-хрватска коалиција неће да покрене баша, због чега ће се сабор распусти и нови избори наредити у априлу.

Овијех дана завршило се четрдесет година од дана је основано немачко царство. Она четрдесетогодишњица је у цијелој Немачкој свечано прослављена.

За намјесника Краљевине Чешке постављен је гроф Франц Туп од Хоенштајна. Гроф Туп је по народности Чех и држи се, да ће он изладити немачко-чешки спор и постићи споразум.

Француски министар Бријан претрпιο је још једну непријатност. У комори су на њега идућали али је остао непокретан, док је рањен министарски савјетник др Мирмон.

Босански сабор састао се 10. ок. м. пошто је постигнут плећу владе и сабора компромис о будућем раду. Говори се, да Срби повјесу сагласни са овим компромисом.

Почетком априла многи аустријски посланици поћи ће корпоративно у Рим, да посјете изложбу и манифестују своје симпатије за Италију.

Обвјештава повјеснички конгрес биће у Риму и 22. априла отвориће га сам краљ Виктор Емануел. До сада се за овај конгрес пријавило 500 новинара из свију крајева свијета.

Министарство морине у Италији рјешило је, да повиси трошкове морарине за 50 милиона лира.

Хроника

„Пашићизам“ и „шогоризам“. Поводом нашега чланка „Револуција у Црној Гори“, биоградска „Правда“ нашла је за

потребно да нам прискочи у помоћ са једним објашњењем. Она вели, да није пашићизам крив за ову кампању, која се из Биограда води противу Црне Горе. Пашић тој кампањи вели „Правда“ — даје само ружну фирму. У ствари, он је не врши. Извор јој је у „шогоризму“ — завршава своје објашњење „Правда“. Ми смо „Правди“ заховали на експликацији те загопетке. Ма да хоће да нас представи као људе, који се нарочито праве наивни и са својом одбраном обилазе праве кривце, „Правда“ ипак треба да вјерује, да наш поступак није неумјесан. Ако Пашић даје само фирму кампањи противу нас, док је иза његових леђа врше сасвијем друга лица (како тврди „Правда“), тијем његова одговорност није ништа мања. Пашић треба да са своје стране пружи јаван доказ, да се он не слаже са биоградским новинарским нападима противу нашега Краља. Док год он то не учини, ми смо дужни вјеровати, да се ти напади врше са његовим знањем и одобрењем, ма колико нас иначе „Правда“ уверавала, да је Пашић невин. Пашић има два начина да покаже: да се кампања противу Црне Горе врши и иза његових леђа. Један је, да се у „Самоуправи“ са том кампањом десолитарисе; други је, да даде оставку на свој положај, ако је увјерен, да ту кампању ниспиритишу и воде фактори моћнији од њега. Овако врши он ту хајку противу Црне Горе, или не, само он се може за исту потезати на одговор. Он је одговорни министар. Док Пашић бути и својим леђима покрива злочиначки рад противу нас, дотле се с правом може само њему замјерати. Он има већину и сву власт у шакама, и док јавно не покаже, да Црну Гору иза његових леђа други нападају, а не он, дотле ћемо ми и за бомбе и за новинарске нападе противу нас тражити кривица само у пашићизму, а не у „шогоризму“. „Правда“ ће признати, да је ово наше гледиште потпуно коректно и сагласно начелима уставне владавине.

Поучна препирња. Између загребачкога „Србобрана“ и великога дијела бечке српско-хрватске академске омладине, која је скупиљена око листа „Зоре“, изродила се оштра препирка. Она је препирка колико поучна, толико још више симпатична. Она је добар знак освитка бољих дана у редовима најмлађе српске генерације. Она каже, да треба уздићи главу и са задовољством слушати како из даљине дозиру звани мртвачкога звона, које навјештава политичку и моралну сарану извесних свјетских и покварених вођа данашњег српског параштаја. Јавља се нова сијеха и разборита струја, која хоће да покопа букале, фразере, спекуланте и рупицеље слоге јединства у српским редовима. Академска српско-хрватска омладина из Беча узела је у своје моћне младе руке луч нових истина, новог програма и мудрорада. Она неће да руши, већ да ствара. Она проповиједа истрељење спекулативних политичара и нарзивана, који су у личне сврхе исцисавали народну српску моћ. Она жели да иде реалистичким путем, без партизанства и лицемјерних фраза о родољубљу и демократизму.

Са свијем природно, да се таква разборита омладина одмах морала сукобити са онима штрберицама око данашњег „Србобрана“. Они су хтели да и даље вуку користи од монопола повјерена омладинскога. Омладина је њина била крава музара. Потребна им је била, да им прави у народу „расположење“, како народ не би прозрео њихове себичне и власничке операције. Она је била резерва за гласање и за аплауде по политичким галеријама. Сад се та омладина, Богу хвала, тргла из забуде. Она не жели више да буде радикалска, самосталска, демократска и партизанска, већ само српска омладина, која ће, на основу истински слободоумних начела, поступно и у реалистичком правцу радити на скупљању народних снага у општи и интензивни национални рад.

„Србобран“ је зајаукао. Извладач се испод ногу његових себичњака и партизана терен материјалне добити, коју су вукли помоћу обмањивања народа путем лажних слободоумних програма.

Веома је карактеристично, да се у редовима те омладине јавило отворено негодовање противу државца извесних српских и хрватских листова према Црној Гори

и нашем владуцу Наш омладинац Ј. Ми-
јушковић објавио је на уводноме мјесту
ријечкога „Новога Листа“ онциран чла-
нак, у коме у име бечке српско-хрват-
ске академске омладине осуђује сав „Ср-
бобранов“ политички правац. Том при-
ликом додиче се и његова држања према
Црној Гори, које оштро осуђује. Изјав-
љује, да је са неколико страна из Срп-
ства уредничтву бечке „Зоре“ долазио
озбиљан протест, кад су у њој излазили
чланци против Црне Горе. Објављује чак
и имена личности, које су негодовале.
Међу њима нијесу „реакционари“ и „аус-
тријски агенти“. Један од тих, које Ми-
јушковић помиње, писао је „Зори“ и ре-
као, да жати кампању противу Краља
Николе као потпуно неумјесну.

Према свему наведеноме, види се да
се приближује морална смрт изјесним
српским и хрватским листовима и њи-
ховим инспираторима, који су у потоње
доба стварали у југословенским редови-
ма раздор и пометњу. Никакво зло не
може дуго трајати.

Парламентарна ситуација

Као што је познато, министарска
криза у Аустрији завршена је тиме
што је извршена реконструкција. Ба-
рону Бинерту и овог пута испало
је за руком, да и на даље остане,
а по саставу кабинета види се, да
је чисто чиновнички и да није ништа
друго у националном и политичком
погледу по друго издање пређаш-
њег кабинета. С погледом на сас-
тав његов, задовољени су и Чеси
и Пољаци, јер су заступљени у овом
новом кабинету.

На тај начин преко министарске
кризе пријешло се срећно, али тиме
политичка ситуација није ни мало
измијењена. Чешко-њемачки спор,
захтјеви Пољака и Југословена још
нијесу скинути с дневног реда. Кри-
за је само одложена, али не и пре-
брођена. Ако не избије данас-сјутра,
то је врло брзо.

Ово је већ трећа година како се
са парламентарном ситуацијом у
Бечу стално натеже. Од како је
створена Словенска Унија и од како
је у Царевинском Вијећу нестало
њемачко-пољског блока, који је да-
вао влади парламентарну већину,
ова још никако није била кадра
успјети да на један политички про-
грам, који би био отворено и јасно
изражен у пословима које влада
намјерава свршити, окупи довољну
већину посланика, који би јој дали
снаге да тај програм отпочне изво-
дити без ометања. А у томе није
могла успјети, због тога, што она,
управо, и нема један одређен по-
литички програм, на који би отво-
рено стала и на њему тражила по-
вјерење парламента. Јер од како је
кабинет Бинертов, последије своје

друге оставке, прије три године,
поново наставио управљати држав-
ним пословима, он се, у најглавни-
јем питању, око кога се и окреће
данашња парламентарна ситуација,
а то је у питању народносном, још
никако није хтио јасно и гласно
одредити. Он је, свршавајући текуће
послове и натежући с парламентом
око одобрења потребних зајмова
за већ учињене издатке, у чему се
најпослије с тешком муком успјело,
једној отвореној и одређеној поли-
тици претпоставио политику заку-
лисних радња, надајући се да ће
на тај начин успјети да провуче
кроз парламенат оно што жели. А
све што Бинертов кабинет у овај
мах жели, то је да се народносно
питање стиша не зато што би ње-
гово ријешење било изведено на
једној праведној основи, него зато
што би се народностима одузела
могућност да га у будуће у опште
и покрећу с надом на успјех.

Као најглавније међу народнос-
ним питањима, за овај мах на реду
је чешко-њемачки спор, који су и-
завлазили Нијемци и који је, већ више
од двије године дана, чешки сабор
учинио потпуно неспособним за рад.
Нијемци у Чешкој траже, поред ос-
талога, и потпуну владавину ње-
мачког језика у оним окрузима че-
шке краљевине гдје су они у ве-
ћини. Траже, дакле, политичку дио-
бу Чешке, ма да у другим покра-
јинама Аустрије, народностима, које
су ту у истом полагају у коме су и
они у Чешкој, не даду о томе ни
помислити. Разумије се, да су Чеси
устали свом снагом против овог шо-
винистичког њемачког захтјева, који
иде на политичко раздробљавање
чешке краљевине. Нијемци су због
тога повели опструкцију у чешком
сабору, те овај ни до овог часа
није у стању што радити. Чеси су
на то одговарали својом опструк-
цијом у бечком Царевинском Вије-
ћу, и отуда сав овај скоро дво-
дишњи лом у бечком парламенту.

За све то вријеме Бинертова је
влада, или непосредно сама или
преко предједника Пољског Кола,
д-р Гломбинског, покушавала из-
мирити Чехе и Нијемце. Али је бес-
пристрасни посматрач из свега
што се у току тога времена дога-
ђало могао озирати само то, да
влада нема озбиљне намјере да се
поменути спор изравна на једној
праведној основи. Јер да их има,
било би то убрзо постигнуто. Ме-
ђутим, овај чешко-њемачки спор,
у прво вријеме, као да и није за-
давао неке озбиљне бриге Бинер-

товој влади. Тада она још имађа-
ше уз-а се Пољаке у блоку с Ни-
јемцима, и јамачно је због тога и
могла онако лака срца, прогласити
познати закон Ахтман Колиско, по
коме се из Горње и Доње Аустри-
је протерује чешки језик чак и из
приватних школа. И то је влада
урадила баш у вријеме кад је с
друге стране, у највећој мјери, во-
дила преговоре око споразума из-
међу Чеха и Нијемаца!

Некако у брзо последије затвара-
ња чешких школа у Бечу и Доњој
Аустрији, дошла је акција позна-
тога вође пољачке пучке странке,
Стапинског, која је довела до пот-
пуног иступања Пољског Кола из
блока са Нијемцима. Влада је тим
чином Пољака изгубила парламен-
тарну већину, и одмах се опет об-
ратила д-р Гломбинском да пос-
редује за измирење Чеха с Нијем-
цима. Но овај је овога пута одбио
понуђену му мисију. Тада је Бер-
нет покушао извести расцјеп у Сла-
венској Унији, призивајући пред-
ставнике Југословена да са с њима
погоди. Но, и тај покушај није ус-
пјео, ма да су већ у велико били
пронесени гласови о томе како ће
се једно мјесто у кабинету уступи-
ти Југословенима.

Бинерта је послужила срећа, те
се из те тешке ситуације срећно
извукла реконструкцијом кабинета,
онако исто као што му је и сада
срећно испало за руком, да тешку
парламентарну ситуацију одстрани
реконструкцијом кабинета.

И сад шта ће бити? Чесима је
Бинерт изашао у сусрет у толико
што је један њихов човјек постао
министар грађевина, а од Пољака
граф Гломбински министар жељез-
ница. Како ће се програм нове вла-
де ограничити на нове потребе, то
ће он моћи и радити у парламен-
ту, док се не затегну струне и поч-
не све опет изнова — онако као
што је било прије него је била ре-
конструкција.

Спречавање усељавања

Америка спречава имиграцију —
Нју-Јорк, 25. децембра
Позната је ствар, да се у Америку усе-
љава више радне снаге него што је по-
требно. Ако би се то продужило и на
даље, дошло би се најзад до тога, да би
се број беспосличара нагомилало. Због тога
су америчке власти још сада на опрезу,
те су са усељеницима стали строго да
поступају и да чине све како би усеља-
вање што више ограничили и свеле на
најмању мјеру.
На тај начин са усељеницима се строго
поступа како још никада до сад, те су

крајем прошле године враћени многи.
Број враћених износи неколико хиљада.
Тако је наређено, да се пуштају у Аме-
рику само особе потпуно здраве и за
рад способне. Осим болесника и умно-
болних одбиће се безусловно све особе,
које имају буди какву телесну ману.

Повјереник за усељавање захтјева од
сваког досељеника, да покаже 25 долара
готова новца и не дозвољава нипошто,
да се та свота покаже онда, кад се до-
сељеник искрца, т. ј. да се на копну са-
бере или дају ко дарује. Враћени су мно-
ги досељеници и зато, јер су се код искр-
цавања позвали на банкаре, који се
унагоч строгој забрани баве добављањем
радника за разна подухећа. Враћају се
надаље деца, која нијесу прекорачила 16.
године нити су се иселили с родителјима.
Само у изванредним случајевима чини се
узвратак.

Према томе би требало, особама које
иду за Америку, дати обавијештења, како
се дозвољава усељавање, те да не троше
уљудо и да код куће остану.

Нарочито би наши Црногорци требали
да отворе добро очи прије него крену за
Америку.

Српство

Споменик Чика Јови Змају. У Руми
су дичне Српкиње образовале одбор, ко-
ји је себи ставио у задатак, да скупила
прилоге за подизање споменика неумр-
лом pjesнику нашем Чика Јови Змају. Од-
бор се нада, да ће се Срби и Српкиње
одазвати њиховом апелу и прилогом при-
тећи, па ма он и најмањи био, да се Чи-
ка Јови Змају што скорије споменик по-
дигне. Нарочито Српкињи треба да похи-
тају са прилозима, јер је Чика Јова за њих
живео и њима највише пјевао.

Једна српска оаза у Крањској. Како
је познато, у Крањској има неколико срп-
ских села, која су насељена у 16-ом ви-
јеку. Потомци јуначких ускока одржали
су до данас православну вјеру, а донекле
и српску свијест. То доказује и овај до-
пис „са састанка Срба у Бојанцима“:
„Тужне су прилике нас Срба у Бојанцима
у Крањској, гдје су се наши стари досе-
лили прије 380 година. Ми смо живјели
без школе све до 1891. Али влада нам
је послала учитеља Словенца, а он нашу
српску дјечу учи само за два дана у не-
дјељу: четврток и недјељом, кад нема
посла у својој школи у Драганићу. И
то учи их словенски. Тужно нам је кад
слушамо, како наша дјеча рачунају и чи-
тају: ена ин ена со две, две ин две со
четири, кад видимо, да ће наша дјеча за
коју годину заборавити српски. Сад има-
мо 45 дјеце за школу. Влада нам је од-
редила, да дамо учитељу стан. То нам
не би било жао, кад би смо се могли
надати, да ћемо добити Србина за учи-
теља. Алу томе се не надамо; доћи ће
нам опет Словенац. Помисљали смо и на
то, да би нам можда могао помоћи вла-
дика. Он би нам могао послати свеште-
ника, који би нам бис и учитељ. Зато смо
у јесен прошле године послали владци
у Плавски петорицу Срба Бојанчана, да
му предаду нашу молбу, а да га и усме-
но замоле, да нас не заборави. Ми би
сами начинили свештенику стан и бри-
нули би се за њега, све би учинили, само

Кад му показаше одлуку, одговорно је
просто:

— Ви хоћете да ме немијете! Шта да
радим? Ја немам никаквих средстава за оп-
станак. Немам ни породицу. Шта могу да
радим? Осуђен сам био на смрт. Ви ме ни-
јесте погубили. Ја нијесам рекао ништа. По-
слави сам био осуђен на доживотну робију
и предан био чувару. И па то нијесам ре-
као ништа. Данас хоћете да ме приграте
из земље. Не, нипошто не! Ја сам осуђеник
ваш робијаш, кога сте ви судили и осудили.
Ја вјерно издржававам своју казну. Остаћу
овдје.

Високи трибунал био је збуњен. Њаз се
страшно ражљути и нареди да се на ња који
начин сврши та афера. Послије дугог вије-
ћања одлучише да понуде осуђенику пензију
од 600 франака, да би имао од чега жи-
вјети у иностранству.

Он пристаде. Одмах је најмио једну ку-
вицу са земљом на пет минута изван гра-
нице свога пређашњег монарха и — живио
је срећно и задовољан на својој земљи —
у иностранству.

И сад се мога наћи у судским архивама
књажевине Монако ријешење о пензији овога
осуђеника, која га је приморала да напусти
територију своје отаџбине

ПОДЛИСТАК

Робијаш у Монаку

Ги де Мопсан.

Једне од пошљедних година десила се у
књажевини важна и сасвим нова ствар. Један
човјек, из Монака — дакле не који од стра-
паца, што гомилала тумарају по овим обалама
— један муж, у тренутку лутње убио је
своју жену.

Убио је, дакле, без узрока, без важног
разлога. Огорчене је било једнодушно у ци-
јелом књажевини. Састављен је суд, да суди
овај изузетни догађај (прво убиство у земљи)
и несрећник је једногласно био осуђен на
смрт. Разјарени владалац одобрио је пресуду.
Остао је само, да се пресуда изврши.

Тада се појави тешкоћа: у земљи није
било ни целага ни галогине. Шта да се ради?

Према сајету министра спољних послова,
владалац се обрати француском предједнику
с молбом, да му позајми свога целага с ње-
говом сиравом. Дуго је трајало сајетовање
министра у Паризу. Најзад одговорише и
послаше рачун за транспорт апарата са спе-
цијалном. Све је то износило суму од
16.000 франака. Осуђени није био вриједан
те цијене. Шеснаест хиљада крупа за погу-
бање једне куће! Не, зашћело, не!

Послаше исти приједлог талијанском краљу.
Талијански краљ посла рачун од 12000 фран-
ака. Дванаест хиљада франака! Морали би
разрезати прирез од два франка од сваког
поданика. То би било довољно да изазове не-
реде, до сад непознате у књажевини.

Хгједоше погубити кривца помоћу обичног
војника. Али генерал, од кога су тражили
сајет, одмах изјави, да његови војници неће
бити вјешти да наврше казну, јер је за то
потребно велико искуство у руковању мачем.

Њаз опет сазва министарску сједницу и
престави им сву неагоду. Дуго се вјетјало
али се не нађе никакво практично средство.
Најзад предједник предложи, да се смртна
казна замијени доживотном робијом и пријед-
лог буде пријимен. Међутим, књажевина није
имала ни тамницу. Морали су је импрови-
ловати. Најзад нађоше и чувара, коме пре-
дадоше робијаша.

За вријеме од шест мјесеци све је било
како треба. Осуђеник је по цио дан спавао
на слами у свој собици, а чувар је радио
то исто на столица пред вратима, или је
посматрао пролазнике. Али књаз је био ште-
дљив човјек на пареди да се поднесе извје-
штај о свима издацима, које је учинила бла-
гајна његове државе. Листа није била дугачка.
Кад је разгледао рачун за тамницу, осуђе-
ника и чувара, нађе да је нарочито плага
чуварева тешко оптеретила државни буџет.

У почетку је правно примасе, али про-

мисљивши, да то не може трајати дуго —
јер је осуђеник био млад човјек — он на-
реди министру правде да нађе средство, да
се смањи овај расход.

Министар се сајетовао са предједником
суда и они најзад одлучише, да се укине
знање чувара. Осуђеник, који ће морати сам
себе да чува, без сумње ће побјећи и про-
блем ће бити ријешен на опште задовољство.

Чувар се тада вратио својој породици, а
наређено је било слузи из дворске кујне да
сваког дана, у јутру и у вече носи храну
осуђенику. Али се очекивања не испунише.
Осуђеник и не помисљаше да се дочепа сло-
боде!

Једнога дана кад заборавише да му доне-
су ручак, диже се он сам и без каквог
устручавања оде у дворску кујну. Од тога
времена, да се не би мучно кувар, он је
сам сваког дана долазио у двор, јео тамо са
слугама, шта више постао њихов добар при-
јатељ. Послије ручка шетао је до Монте-Карла.
Неки пут је ишао и у касину, да рескира
пет франака за зеленим столом. Кад би добио,
частито би се у добром хотелу раскошним
ручком: последије би се опет вратио у своју
»тамницу« и брижљиво затварао врата из-
нутра.

Ситуација је сад постала тешка, али не
за осуђеника, већ за судије. Трибунал се
опет сакупи и сад одлучише: предложити
кривцу да напусти државу Монако.

да сачувамо дјecu свју. Владика нам је одговорио, да ће се за нашу ствар заузети, али шта је учинио, до данас не знам. Тешко нам је, кад помислимо, да ћемо ми Срби овдје морати пролазити, а државати смо се толико година*.

Словенство

Консуларне агенције у Загребу. Како се јавља, основаће се доскора у Загребу бугарска и руска консуларна агенција. Још се не зна, ко ће бити консуларни агенти тих држава. У Загребу сада постоји талијанска и француска консуларна агенција.

Велики дар једне Чешкиње. Госпођа Емилија Крал, умрла у Прибраму, оставила је по милијона круна у чешке просветне сврхе, од тога матици школској 300.000 круна.

Јубилеј пољске штампе. Овијех дана прославили су Пољци 250-годишњицу постанка своје штампе. Први њихов лист изашао је 1661. г. То је био часопис „Merkur“. Пољаци сада имају 590 листова од којих су 58 дневни. Најстарији им је лист „Gazeta Warszawska“, која је основана 1774. г.

Мисли

Скромност је само тако врлина, ако није извјештачена. Иначе је притворност.

Завист није увијек порок. Она може често да буде и иницијатор.

Постављено је питање: шта је горе у друштву: разметљивост или повученост. — Није ни једно за препоруку, али је одвратнија повученост. Разметљивост може бити досадна, али не и опасна. Повученост је опасна, јер представља компропис између лукавства и глупости.

Многи говоре само онда кад знају, да ће њихови говори имати дјелства, али има и таквих који у напријед знају да неће бити услишени, па опет говоре. Први говоре људима, други говоре да би се одужили својој савјести.

Најтеже је бити мудар за самога себе.

Многи људи су слични вјетрењачама: окрећу се онако како вјетар пуше.

Кад би свако знао оно што мисли да зна, брбљиваца не би било.

Кажу: не питај од куда иде, него шта доноси. А крадљивац?

Кад не би било зиме, љето би изгубило своје дражи.

Кога срце води, а разум руководи, неће знати никад за кајање.

Кажу: љубав је слијена. Ја бих то другаче рекао: Љубав не види како треба, јер или ништа не види или види и сувише оштро.

Валси

Разне вијести

Панамски канал. Ових ће се дана предати промету један дио панамског канала и то са стране Атланског Океана у дубини од шест миља. Важност је канала врло велика, кад се узме у обзир, да је с њим знатно скраћен пут паробродима од Европе до источних америчких обала и од западне Америке до Јапана, Кине и Аустралије. Тако н. пр. од Хамбурга до Валпараиса преко Понта Аренас има 9154 морске миље, док преко панамског канала има само 7858; од Њујорка до Јокохаме преко Понта Аренас има 16.891 миља, док преко панамског канала има само 10.505 морских миља.

Жандарми разбојници. У близини Пеште напали су и уморили два жандарма једну Румунку у шумици и онда јој узели готовину од 800 франака. Један лугар је читави догађај гледао, па је пустио да га ови исти жандарми ухвате као звјероградњу. Пред градским официром је онда исприповиједио читаву ствар. Жандарми су одмах укашени.

Богата Француска. Најбогатија земља на свијету није, како се држи, Енглеска или Америка, него Француска. Француска држава има 30 милијарда дуга, али главница је сва француска, те у Француској остаје камата. Осим тога има Француска 10 милијона вјересије у Русији, 3 милијарде у Аустрији и Шпанолској, 2 милијарде у Турској, пола милијарде у Кини, Белгији, Америчким Сједињеним Државама, Јапану, Швајцарској и Румунској; 3 милијарде у Јужној Америци и пола милијарда у Јужној Африци. Камате су

дакле, које Француска годишње побире у иностранству, управо огромне.

Напредак авиатике. И поред многобројних катастрофа у авиатници, напредује врло брзо израда нових авиоплана. Сад се гради 150 авиоплана у Енглеској, 1000 у Француској, 100 у Немачкој, око 150 у осталој Европи, преко 100 у сјеверној, а 50 у јужној Америци. Рачуна се, да ће концем ове године бити готово око 5000 авиоплана.

Наука и проналасци

Падавица излечива. У болници милосрдне браће у Јегри спрема се научна сензација — пишу мађарски листови — чији се домацај још не може тачно ни оцијенити. Млади болнички љекар Александар Латрани изишао је серум којим се падавица потпуно лијечи. Др. Латрани је започео са покушајима прије пет недјеља, па је у сваком случају постигао потпуни успјех. Епуратин зове се Латранијев серум. При истраживању мокраће болесника опазио је Латрани, да је у њој мало урага. Дуготрајним опажањем установио је љекар, да се урат код давичних људи слегне у организам и да га трује. Задаћа је дакле била, да се овај урат уклони из организма. То је помоћу новог серума и успјело, а пошљедица је, да је са острањењем урата нестало и падавице. За ово кратко вријеме лијечио је др. Латрани врло много болесника са својим серумом и све са једнаким успјехом. Код неколицине болесника била је ова грозна болест тако напредовала, да су се напади појављали већ сваки други дан. Чим је употребљен Латранијев серум, изостали су и ови напади, па су сви падавичари за кратко вријеме као излечени пуштени из болнице. Др. Латрани не мисли са својим сензационалним серумом изаћи још пред јавност. Ових дана ће бити са овим серумом обављени покушаји у болници за падавичаве у Балфу, у заводима за умоболне у Енглсфелду и Леополдфелду и у пожуњској земаљској болници, а онда ће тек бити његов препарат предан јавности на употребу.

Из Народа

Дилетантско Позориште у Подгорици
Пишу нам из Подгорице:
Прије краткога времена окупило се неколико подгоричке омладине са неколико млађе интелигенције, да оснује „Дилетантско Позоришно Друштво“. Покушај и први корак тој сврхи прошао је добро. На Богојављење 6. ов. м-ца давана је прва представа, на којој је и госпођа Петровић, чланица позоришног друштва на Цетињу, гостовала, а господин Петровић драговољно помагао око сценерије и маскирања. Сама представа испала је преко очекивања публике, а посјета је толика била, да су многи посјетиоци били без мјеста. Та марљива дружина дилетанта овом згодом може само да благодари г-ђи Петровић, као и свима надлештвима — а особито овдашњим властима — као и појединцима на указаној пажњи, предусретљивости и услугама, а нарочито подгоричком грађанству, које је показало својом посјетом колико жели да се оваково друштво стално у Подгорици оснује. Боже дај, да се ова слијена жеља оствари.
—С—

Кратке вијести

Проневјерење у Русији. У ствари проневијерења код рускога црквенога крста у које је улетена и кнегиња Лобанов, уплетено је сада преко педесет особа, већином агената. За сада се процјенује проневијерење са једним милионом рубаља. Очекује се даља сензационална открића.

Револуција у Хондурасу. Вијести из Потро Кортеза потврђују, да су револуционарци заузели острво Роатан. Генерал Бонила је проглашен за председника.

Куга. У Одеси је установљен један случај куге. То је први случај од полудруг мјесеца овамо.

Провала у банку. Прије неко вече извршена је у једној варшавској банци разбојничка навала. Један чиновник је убијен, а два су тешко рањена. Починиоци су побјегли са повећом свотом новца.

Отмијена крадљивка. Млада Нијемкиња именован Берта Финстервалде, кћи угледне њемачке породице, ухапшена је у Ници под сумњом, да је починила читави низ крађа драгоцијности. Ово је хапшење проузроковало силну сензацију, јер се ухапшена госпођица кретала у најотмијенијим круговима.

Старост од 167 година. „Рускоје Слово“ јавља из Тифлиса да у кавкаској губернији живи старица именован Нива Фаратас, која је сада у 167 години. Старица је преживјела 45 потомака. Од читавог рода на животоу је још једино једна јој унука. Мјестне области потврђују ову чињеницу.

Устав у Монаку. У недјељу је кнез Монака Алберто Грималди свечано прогласио устав, који је одмах ступио на снагу. У кнежевини влада ради тога велико задовољство.

Дужност гласања у Италији. У Италији се мисли уз изборну реформу увести и обавезно гласање. То се мотивиша тим, што сада учествује у изборима тек око 60 по сто изборника, док у другим државама за 20 до 30 по сто више. Разлог том индиферентизму изборника лежи у немиру, у мањавом одгоју и у јаким исељавањима. У Белгији је увођењем дужности гласања редуциран број оних, који не гласају, на 5 по сто. Католички кругови Италије сматрају намјеру Луцатијеве владе наперену против њих, јер по напивној одредби не смију учествовати у политичким изборима.

Режиски дуван поскупљује. Угарска и аустриска влада повисиле су споразумно цијену за 1 до 2 филира свим врстама цигарета осим „шпорт-а“ и порторико-цигарам и виржинкама за 1, британкама и трабукама за 2, а регалитас-цигарам за 3 филира. Т. зв. дуге и кратке цигаре остају у истој цијени. Омотица дувана остаје гакођер иста цијена, али ће садржати мање дувана за седам грама. Увешће се нова врста врло финих дувана-цигара по 90, 50 и 45 филира комад.

Дневник

Вратила се на Крушевац. Њено Краљевско Височанство Кнегиња Наталија вратила се јуче по подне на аутомобилу на Крушевац код Своје дјече малих Књажева Михаила и Павла. Њено Краљ. Височанство бјеше испратила до Крушевца Кнегињица Вјера, која се синоћ на аутомобилу опет вратила на Цетиње.

Неистинита вијест. Биоградска „Правда“, не знамо из којег „поузданог“ извора, саопштила је, да је ту г. Лазар Мијушковић био у Трсту, гдје се у политичкој мисији састао са председником српске владе Н. Пашићем. Г. Л. Мијушковић је био прије неки дан у далматинском приморју али само по своме приватном послу. Николу Пашића нити је видио, нити је о њем и сањао. Уосталом, бар то је лако утврдити, пошто ни Пашић ни Мијушковић нијесу крили мјеста својега боравка. На крају, да умиримо „Правду“, можемо рећи само толико, да никаквим састанцима између Мијушковића и Пашића нема ни разлога ни смисла.

„Браник“ о Црној Гори. Новосадски „Браник“ попраћа најновије неистините вијести извјесних биоградских листова о Црној Гори оваквом примједбом: Нема ваљада дана, а да се по несрпским и некојим српским листовима не трабуња, како у Црној Гори влада највећа тиранија, како хапсе „невине“ људе, те да зато незадовољници склапају завјере. И овијех дана су ти листови ударили у вику како је у Црној Гори опет откривена завјера. Све су то обичне лаж, којима се, нарочито са извјесне „српске“ стране, иде за тиме, да се поруши углед Краља Николе, па и углед Црне Горе. Недавно су ти „пријатељи“ Црне Горе опет избацили крупну лаж, да нашљедник црногорског пријестола, Краљевић Данило, намјерава да се одрече свога права на пријесто. Радо бисмо само знали да ли биоградски листови, који шире такве измишљотине о једној српској земљи, мисле, да тиме потпомажу остварење т. зв. „српске завјетне мисли.“

Једно корисно предузеће. Око двадесет предузимљивих и угледних грађана вароши Подгорице, као што смо извјештени, основали су у Подгорици привредну задругу

ради подизања и стварања културе неких привредних грана на једном дијелу Ћемовског Поља. Да би остварили ову своју замисао, они су учинили све потребне кораке и обратили се на највише мјесто, да би им се уступили два квадратна километра земље на Ћемовском Пољу. Кад буду добили тражено земљиште, они ће одмах приступити пошумљавању, а доцније ће радити и на виноградарству и на другим привредним гранама. Основни капитал им је 15.200 перпера. Несумљиво је, да ће ово предузеће бити од користи како по Подгорицу, тако и по околину, као што је тачно и то, да користи од њега може имати и сама држава. те држимо, да ће надлежни захтјеве овог предузећа уважити и учинити све, да би оно могло приступити своме корисном раду.

Светосавска бесјед. Наставници и ученици цетињске велике гимназије приређују у корист фонда сиромашних гимназијалаца Светосавску бесједу. С обзиром на знатне припреме за ову добротворну забаву и на садржину програма, може се с пuzдањем очекивати најбољи успјех забаве. Фонд сам — коме је намијењен чисти приход с добровољним прилозима — не представља данас тако знатну своту, да би без обилате помоћи могао одговорати оној својој племенитој сврси, за коју је и основан. Свима нам је познато, у каквим тешким приликама живи велики дио наше гимназијске младежи, па је дужност и морална и патриотска свију без разлике, помоћи она настојања, која су оличена у установи овога фонда. Не сумњамо, да ће сви наши суграђани у мјесту и са стране одазвати се с највећом готовошћу гласу наше омладине, и засвједочити јој своју љубав и пожртвовано старање. Улазнице се могу добити у четвртак од 3—4, у петак од 2—3 сата послје подне у Зетском Дому, а у вече на каси.

Јавне чесме. Примјетили смо, да из три јавне чесме у средини пријестонице непрестано точи вода. Од истечене воде далеко око чесме направи се лед, те је туда због истога отежан саобраћај. Али, што је најглавније, није разлог да се допусти такво расипање воде за пиће, кад и иначе сва горња варош већ диже времена кука због оскудице у води. Како се може оправдати, што се горњој вароши не даје вода, а овамо се допушта, да из неколико чесама у средишту пријестонице вода непрестано тече као из каквог шумског извора!

Позориште. Данас се понавља у позоришту духовита Гогољева комедија „Женидба“. У недјељу даје се нов комад, чувеног Марка Прага „Своја крв“ драма у 3 чина.

Вјенчање. Г. Влад. Новосел, наставник цртања у великој државној гимназији на Цетињу, вјенчао се 7. ов. м. у Прагу у православној цркви Св. Николе, са г-ђицом Маријом Јаноушковом. Честитамо!

Зима и сјевер. Од јуче је настала доста јака студен, која је појачана дувањем сјевера. Дани су ведри и сунце око подне лијепо грије, али ноћи су веома студене. Ово лијепо а хладно вријеме необично је здраво и корисно за усјеве. У жупним крајевима народ се већ дао на посао око љетине. Из Подгорице јављају, да је тамо јуче био јак сјеверни вјетар.

Занимљивости

— Према најновијем попису, Берлин има 2.180.000 становника.

— Енглески мајор Смит у Јалундуру Сити, у Пенцибу, извршио је до сада 24000 операција скидања навлака са очију.

† Зец највише може да живи 7-8 година.

Водопад Тролхета (Шведска) даваће од сада 80000 коњских снага. Већ ове године одатле се шаље електрична струја на 122 километра даљине.

(Из Кронштата телеграфишу да је тамошње пристаниште затворено за долазак лађа због јаког леда.

) Двојица књиговођа, који су њемачку државну банку покрали одниевши суму од 75.000 марака, ухађени су Лилу.

У париском позоришту Режан, позоришни комад „Вјенчање госпођице Болман“ донијело је до сада 1.000.147 франка прихода и још за дуго вријеме остаће на репертоару.

Из Нортон (Виргинија) телеграфишу да је тамо услед експлозије гасова у једном руднику затрпано 26 радника, за које се мисли да су изинули.

Народне приче

Ко умије, њему двије

Био стриц и синовици, па рече једном синовац стрицу: „Хајде, стрико, да идемо у чету“. Стриц пристане и пођу. Идући путем сусретну једног човека где води за узлицу два брва. Тада рече синовац стрицу: „Хајде да украдемо ова два брва“. А стриц му одговори: „Како ћемо, јадан био, украсти кад их води за узлицу“. А он му рече: „Ласно ћемо их украсти; пусти ти мене“. Па онда отиде побрзо напријед и узвје један опанак, па га баца на пут куда ће ударити онај с бравима сакривши се у један кутућ. Кад нађе онај што тјера два брва, дигне опанак, па га онет баци говорећи: „Што ће ми овај један“. Чувши то синовац отрчи онет напријед, па и други опанак сазује, и онет се сакрије. Кад онај с бравима онет нађе и види још један опанак, онда му буде жао што онај први није узео, па свеже своја два брва крај пута за једно дрво, па се поврати, да га узме е да би оба саставио. У томе се синовац привуче и одријеша два брва, па их одведе стрицу. После тога пођу даље стриц и синовац да четују.

Идући тако виде једнога човека где оре њиву са два вола. Тада рече синовац стрицу: „Хајде да му украдемо вола из рала“. А стриц му одговори: „Како ћемо, јадан био, украсти вола испред човека“. А он рече: „Пођи на они камен, па сједи и вичи непрестано: „чудим се“, „чудим се“, па кад он дође к теби, да те пита чему се чудиш, а ти му кажи да се чудиш, њему што оре с једним волом“. Стриц послуша синоваца, отиде и сједи на камен, па га стаде вика: „Чудим се! чудим се“. Кад се онемо човеку што ораше већ додиза слушајући га остави волове, па отиде и упита га: „Чему се чудиш јадан био“. А онај му с камена одговори: „Чудим се теби што ореш са једним волом“. А орач му одговори: „Не ореш с једним него су два“. Па се брже боље врати к ралу, да види јесу ли му обадва вола, кад тамо а синовац се привукао и украо вола из рала. Тако стриц и синовац отјерају вола и два брва.

Идући отале дођу на једну пећину. Ту стаду, па закољу једног брва огуле га и припеку. А пошто га испеку онда стриц рече синовици: „Хајде да једемо“. А синовац му одговори: „Сад ћу, стрико, док се мало охладим. Него догле хајде, да се иданшмо, па који кога наплаши онај први да почне јести“. Стриц пристане на то, па изађе пред пећину и стане букати: „Бау! бау! бау!“ А синовац му одговори из пећине: „Не бојим ти се ја баукања; ти си стрико“. Тада уђе стриц унутра, а синовац изађе на поље, па узме мјешину од закљаног брва, те је надува, па удри по њој палицом и вичи: „Јаох за Бога! Нијесам ја него стрико“. Стриц у пећини кад то зачује, препадне се мислећи, да је дошао онај што су му брва украли, па на другу страну бјежи дома без ништа и тако синовици остаде све. — Ко умије њему двије. Л. Р.

Из бијела свијета

Министар Лукач и Полоњи. Приликом расправе у угарском сабору, кад је министар финансија Лукач одговорио на говор Полоњијев, Полоњи је више израза Лукачевих схватио увредљивим по себи. Стога је Полоњи за своје повјеренике узео посланике Јулија Мужу и Жигмонда Арнера, да се ствар витешким путем пречишти. Они су дали једну изјаву Полоњици, да по њиховом увјерењу није потребно предузимати никакве кораке, јер израза које је Лукач у жестини расправе рекао, нијесу такве природе да изнекују даље кораке.

Енглеске суфражеткиње у изборној борби. Јавили смо већ, да су се и ен-

глеске суфражеткиње, свом силом бациле у изборну борбу у Енглеској, и окомили на владу и њене присталице. Енглески министар унутарњих послова Чурчил, кога суфражеткиње нарочито мрзе, сазвао је био изборну скупштину у свом срезу. Суфражеткиње су у изборној дворани приредили велику саблазан. Њима су помагали и њихови пријатељи мушког рода. Полиција се морала умијешати и многе из дворане удаљити. Чурчил је у свом говору оштро напао овакво срамно и недостојно поступање. Главна начела демократије су слобода изражавања мишљења. Међутим влада се енглеска не да ничим застрашавати, па ни оваквим гадним испадима. Суфражеткиње (женске, што се боре за изборно право женских) иду још даље. Нападају чак и жене министара, па и њихову дјечицу, те и ове мора полиција да чува. Како влада никако не може да се ријеша, да и према овим женским поступцима строго и безобзирно, то јој ове много тиме штете наносе не опозиција. Но с друге стране у народу расте све јаче огорчење против овог недостојног и насилног поступања суфражеткиња.

Незгода оперне пјевачице. Госпођа Обрлендер позната чланица бечке „Volkstheater“, унесрећила се прекјуче у аутомобилу. Срећом пак пошљедице нијесу тешке. Према аутомобилу био је налетјео један фијакер и шофер је нагло заокренуо и кола ударе о плочник. Ушљед овога удара бачена је г-ђа Обрлендер према стаклу аутомобила, о које је ударила главом. Стакло је прело на тисућу комада, који су госпођи разрезали лице и кожу на глави. Г-ђа Обрлендер се на то упутила у фијакеру у болницу, гдје јој је пружена прва помоћ. Према су озледе јаке природе неће г-ђа Обрлендер неко вријеме моћи на позорници.

Умријети у љепоти. Једно самоубиство у суетском маниру Оскара Вајлда извршио је познати грчки песник Периклес Јаноулос.

Јаноулос је био оно, што би филозоф Платон назвао човеком засићени хоринтије, не само веома даровит поета лиричар, поета жедан љепоте, него као човек угледан класичне љепоте.

Госпођа Мегерлинкова, која се с њиме упознала, назвала га је „Хермесон деведесетог стољећа“.

Пошто је окусио све рјадости овога свијета и преситио се њима, он је одлучио да умре.

Сталио је своје рукописе, и позвао пријатеље и пријатељице на један ноћни банкет. Ту се јело, пило и веселило, да не може жешће бити. Бурије весеље није се уламало скоро прије тога. Није много недостајало, па да се пређе у праве оргије.

Сутра дан послао је свима, који су учествовали у том пиру по једну коњску статуету. А он рано у јутру изјаха кроз Керксову капију из града, окити се вијенцем од цвијећа, ујаха у море и уби се у води.

У једном опроштајном писму, које се нашло у његовом стану стајало је:

„Предајем своје мртво тијело мору на преишћање, ако ме таласи изваљују на обалу, баците ме поново у море“.

Подржављење клиника. Аустриском државном сабору поднјела је влада приједлог, да држава све клинике узме у своје руке. Професори бечког универзитета изаслани су министру просвјете једно изасланство из своје средине, да узму положај против тога приједлога. Министар је одговорио како тај приједлог не може више повићи, али је обећао да ће водити рачуна о жељама професора и да ће дати удјела при стварању закона о клиникама, али се стварање тог закона не да више спријечити. И тако ће без сумње све клинике у Аустрији прећи у државне руке, што ће без сумње бити и боље.

Потрес земље у Србији. Из Београда јављају, да је у јужном дијелу Србији у околини Јагодине и Ћуприје био ових дана потрес земље. Осјетили су три јака удара, од којих је средњи био најјачи. Људи су преишћени истрчали на улице. Веће штете није било.

Едисонов ваздушни брод. И чувени Едисон ступио је међу ваздухопловце. Појединости о његовом ваздушном броду још се додуше не знају, али из његових радионица ипак је продрла вијест, да ће тежакте брода бити смјештено под пропелером. Пропелер је од горе и окружним обртом диже строј. Управљач мотора и машиниста су под сврлом ваздушним, чиме се постиже највећи стабилитет и онемогућава се да се брод преврне. Са највећим интересовањем очекује се овај Едисонов ваздушни брод.

Новац опет појевтинији. Из Лондона јављају, да је енглеска банка закључила да каматњак опет снижи.

Књижевна оставштина Толстојева. Све је изненадила вијест, да је Толстој, тај плодни књижевник, кога признавају највећим на свијету, оставио много неизданих списа. До сад се зна за десет таквих књижевних дјела. Наслови су им: „Тихон и Малања“, „Неиграје се ватром“, „Властелин“, „Петар I.“, „Наображени“, „Отац Сергеј“, „Хаџи Мурат“, „Послије игре“, „Криви кућни“ и „Мртво тијело“.

Несрећа у угљенику. У угљенику код Маделенвода у Енглеској срушило се један кош за дизање угљена у дубљини. У кошу је било седам момака, и сви су остали мртви.

Установа за спасавање самоубица. У Америци и Енглеској постоје већ друштва, која покушавају да самоубице одврате од самоубилачке намере. Сада је и у Будимпешти последник Извор Халмош дао 5000 круна у сврху, да тај новац буде основ таквој установи, у којем ће самоубице наћи новаца, положај, заштите, душевно разонођење, те на тај начин да дотичноме пробуде вољу на живот.

Први прописи за ваздушне бродове. Пруско министарство за рад издало је прописе за ваздухопловце свих врсти. Најважније су установе: Код обичних ваздушних бродова морају вође имати посебну свједоцбу. Путници се смију у оваков брод украти само онда, ако је брод тачно испитан по стручњацима, које је именovala држава. Вође брода за управљање морају такођер имати посебну свједоцбу, да се разумије у моторе. Сваки ваздушни брод мора имати посебну књижицу, у коју ће области биљежити своје примједбе. Што се тиче авиоплана, смију их опотребљавати само они, који су за дотичну врсту стекли диплому. Прелијетавање појединих мјеста није забрањено зато се морају избјегавати зграде, које се лако могу запалити. Тврђавама се не смију авиатичари приближити у округ од 10 километара. Ако који ипак то учини, биће ухањен и ради ишпјунаже оптужен.

Велике преваре са маркама. Петроградска полиција је заплјенила код једног трговца за два милијуна употребљених руских марака. Овај је трговац хтио те марке опремити у Варшаву. Ондије опет је постојала читава дружина, која је овако употребљене марке чистила и онда их опет отиремала у промет. Посао је био врло уносан, а радило се тиме већ дуго времена. Сви чланови ове „подземне“ дружине се већ у хладу.

Један двосмислен телеграм. Између двојице трговачких позивника измијешан је овај телеграм: Свијет је на станици, очекујем и вас. Ја ћу тек прекосјутра да дођем, јер путнички возиће прима волове. Цијена је марија скочила скупље него се. Ако вам треба волова, незаборавите ме“.

Скупоћа млијека у Угарској. Ушљед маринске болести нестале у Мађарској све више млијеке. У Пожуну се прије неколико дана плаћала литра по 40 пара. И у Будимпешти онаја се поманкање млијека. Међу грађанством настало је велико огорчење против опште, јер се не миче, да нешто учини против скупоће уопште.

ПУТНИЦИМА из унутрашњости чиним до знања, да код мене могу добити чисте и угодне постеље, за преноћиште по умјереној цијени.

Цетиње, Иван-Бегова ул. бр. 7.
СВ. ПЕРОВИЋ

Сат на поклон

Сребрни или оцелови сат поклањам за 100—200 комада старих трногорских марака, или за 300—500 комада нових.

Марке не смију бити поцепане, треба да имају по окољу здраве зуби (зарези), не смију имати прогледна тачка мјеста.

Рђаве марке враћам, а морају бити награђене новим.

Послати их препоручено а запечаћене на адресу:

Prof. Dr. Fr. Bubák,
Tabor, Cechy, Austrie.



7-50

Госпођица која је свршила Консерваторијум у Бечу даје часове на гласовиру, уз пјевање српског и њемачког језика, поучава и на њемачком језику.

Цетиње, Нова Варош бр. 168.
1-1 Роза Коернер.

КЊИЖАРА И ПАПИРНИЦА
Ш. Г. Лаковића
у
НИКШИЋУ

Препоручује своје велико стовариште школских, научних и забавних књига. Велики избор календара за 1911. год., као: Велики Орао, Србобран, Косово, Ружина, Шаљивац, Србин, Црногорац, Годишњак итд. као и цених календара, писачег, артафег и канцелариског прибора, као и свих бјачких потреба.

Велики избор најразноврснијих дошлица, као и за честитке о Крсном имену, Божићу, Ускрсу и Новој Години.

Продаја на велико и на мало. Прима претплату на сваку новонадану књигу на српском и на осталим европским језицима.
8-10

Издајем одмах под кирију кућу ће се налази кафана „Црница“. Ко хоће нек се пријави.
3-3

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ

ВАЖНО! ВАЖНО!

ЗА
ОБУЋАРЕ
ТРГОВАЧКО СТОВАРИШТЕ КОЖА
ФИЛИЈА
Ашер С. Алкалај
У ДУБРОВНИКУ
ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ СКЛАДИШТЕ НАЈБОЉИХ СВАКОВРСТНИХ
КОЖА
И СВИХ ДРУГИХ ПРИПАДАКА ЗА ОБУЋАРСКЕ РАДЊЕ
Уз творничке цијене
НАРУЏБИНЕ ОБАВЉАЈУ СЕ БРЗО И ТАЧНО
НА ВЕЛИКО И НА МАЛО
УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ

НА ВЕЛИКО И НА МАЛО

8 25